

„Srce će vam se radovati": Kršćansko značenje žrtve (II)

Za kršćane se vrijednost žrtve krije u krotkoj i poniznoj želji da se sjedine s Isusom u njegovoj muci i da oslobode srce od svega što ga zarobljuje: u težnji za lakšim, svjetlijim i slobodnijim životom.

12.11.2024.

S velikom nježnošću, ali duboko zbunjeni, Josip iz Arimateje i Nikodem skidaju Gospodina s križa i

ostavljaju ga u naručju njegove majke. Sveta Marija miluje svoga Sina nježnošću one daleke betlehemske noći; Ona mu zatvori oči, poljubi ga u čelo. Plači, vjeruj, nada se... I tako kroz ovu vrlo tešku kušnju podupire još uvijek malenu Crkvu: „narod koji se ima roditi" (Ps 22,32), koji se već rađa.

Jutro Uskrsne nedjelje rastjerat će svu tamu. Bez uskrsnuća, ne samo Isusova muka i smrt, nego i sva patnja i bol povijesti, bile bi okrutna šala. Ali Isusova pobjeda nad smrću zauvijek je promijenila koordinate. Od tada je moguće trpjeti i darovati se za ljubav, s Isusovim povjerenjem: „Život svoj dajem da ga opet uzmem" (Iv 10,18); „Opet ću vas vidjeti i obradovat će se srca vaša" (Iv 16,22). Ta radost kada je u pitanju primanja i izbora križa, u malom i velikom, posebna je milost uskrslog Isusa. (1)

Izvor života

Sveti Pavao objašnjava da Isusova smrt razapinje "starog čovjeka" (Rim 6,6; Ef 4,22). To je smrt koja ima smisla samo s gledišta života koji će proizvesti: život milosti, života Duha, "novog čovjeka" (Ef 4,24). Isto tako, kršćanska žrtva i mrtvljenje besmisleni su sami po sebi, kao da je odricanje od vlastitog života jednostavno dobra stvar. Mrtvljenje ima smisla u onoj mjeri u kojoj je životvorno, izvor novog života. Kršćanin prepoznaje područja sebe koja mu oduzimaju život, koja ga otuđuju, koja stvaraju podjele unutar i oko njega... jer su još uvijek pod vlašću grijeha: bolesne, izopačene sklonosti ili rane koje Krist mora spasiti, uskrsnuti. Zbog toga sveti Pavao upozorava: „Jer ako po tijelu živite, umrijeti vam je, ako li pak Duhom usmrćujete tjelesna djela, živjet ćete” (Rim 8,13).

Važno je dobro razumjeti što apostol ovdje govori: pred pozivom na život

po Duhu, velikim slovom, dolazi napast da pomislimo da su život po tijelu, odnosno po svemu što je u nama - duša i tijelo – suprotstavljeni Bogu.(2) Život "po tijelu" možda nije toliko život divljeg tijela koje gazi nedužnu dušu, koliko život lakomislene duše koja kvari i unakazuje cijelu osobu, u njenom jedinstvu tijela i duha.(3) Kako Isus kaže, zlo dolazi iz dubine: „Što iz čovjeka izlazi, to onečišćuje čovjeka. Ta iznutra, iz srca čovječjega, izlaze zle namisli, bludništva, krađe, ubojstva (...). Sva ta zla iznutra izlaze i onečišćuju čovjeka” (Mk 7,20-23).

Stoga se razumije da za kršćane vrijednost žrtve nije u trpljenju samom po sebi, ili u asketskom podčinjavanju tijela, nego u želji da se srce oslobodi svega što ga okiva; u težnji za lakšim, svjetlijim, cjelovitijim životom: životom koji zrači jednostavnošću i radošću. Kršćanin ne traži bol zbog boli; on

nije mazohist. Međutim, on često otkriva, u sebi i u drugima, podzemlje sebičnosti, senzualnosti i pohlepe. Osloboditi se i pomoći drugima osloboditi se svega toga, pogotovo kad je pustilo duboke korijene, nije moguće bez odricanja. Da, otvaranje srca može boljeti, kao što je slučaj kada se uspostavi protok krvi u udu koji je utrnuo od hladnoće: može koštati puno, ali je neophodno.

„Tada će postiti“

„Mogu li svatovi tugovati dok je s njima zaručnik? Doći će već dani kad će im se ugrabiti zaručnik, i tada će postiti!“ (Mt 9,15). Ove pomalo tajanstvene Isusove riječi objavljuju važne pojedinosti o načinu života njegovih učenika. S jedne strane, On je došao na svijet da ostane i došao je donijeti radost, život "u izobilju" (Iv 10,10): ne samo da mu ne smeta što uživamo u životu, nego je sretan da

vidi nas zdrave i sretne.(4) S druge strane, dok traje povijest, odsutnost Boga će se primjećivati ondje gdje ljudi više vole tamu svoje sebičnosti nego svjetlo njegove ljubavi (usp. Iv 3,19-21).). A to je mjesto uvijek, za početak, srce svakoga od nas. U našim srcima, u našim odnosima, u našim domovima, potrebno je napraviti mjesta za Boga, jer naše *ja* nastoji sve zauzeti. A tamo gdje *ja* vlada, nedostaje mira i radosti.

Post je jedan od oblika koji je od početka predstavljao borbu kršćana da naprave mjesta Bogu u svom životu, jer je i sam Gospodin postio (usp. Mt 4,2) i na to nas je poticao, pokazujući nam hrabro svoje lice (Mt 6,16-18). Postiti znači odreći se na vrlo konkretan, vrlo opipljiv način naše sklonosti da dominiramo i imamo kontrolu nad stvarima. Kroz ovu praksu, koja dopire do nas u nečem tako temeljnom kao što je hrana za preživljavanje, krećemo se

„od iskušenja da "prožderemo" sve kako bismo zadovoljili svoju pohlepu prema sposobnosti da patimo za ljubav, koja može ispuniti prazninu u našim srcima. (5) Sveti Josemaría je rekao da je post „vrlo zahvalna pokora Bogu”; iako, dodao je, „međusobno smo otvorili svoje ruke.”(6) Zapravo, ako bi se netko strogo ograničio na minimalne odredbe u ovom pitanju, mogao bi završiti tako da posti vrlo malo. Stoga Crkva, poput dobre majke, ostavlja veliki prostor za velikodušnost i duhovni rast svakoga čovjeka, pazeći i na zdravlje tijela.

Logika posta, obilježena tom željom da Bog raste, a ja se – svojom sebičnošću, svojom željom da se nametnem – smanjujem (usp. Iv 3,30), omogućuje nam razumjeti značenje tolikih drugih dobrovoljnih lišavanja: žrtve koje, iako se čini da umanjuju život, zapravo ga proširuju; čine ga slobodnijim.

Svojevoljno se odričući nekih dobrih stvari urezujemo u svoja srca uvjerenje da je „sam Bog dovoljan.”(7) Time se štitimo od idolopoklonstva koje „ne predstavlja put, nego mnoštvo putova koji ne vode nikamo. Diješe i tvore više labirint.”(8) Onaj tko se ne zna odreći ničega, na kraju bude podložen svemu, „primoran slušati glasove tolikih idola koji mu viču: "Vjeruj mi"" ;(9) tko god se usudi to učiniti, umjesto toga, „oslobađa se mnogih ropstava i uspijeva u dubini svoga srca okusiti svu ljubav Božju" (10).

S tog gledišta postoji mnogo mogućih oblika “posta” ili odricanja. Sve dok ih biramo iz srca, a ne iz hladnog osjećaja dužnosti, svi oni mogu nas učiniti slobodnijima, "slobodnima voljeti." (11) Isprekidani digitalni post, na primjer, kojim ostavljamo po strani mobitel u neko doba dana, omogućuje nam da poboljšamo naše međuljudske odnose i vodimo

autentičnije razgovore, zaštićene od opojnih smetnji. Činjenica da se s nekoliko pokreta prsta odmah odričemo posjedovanja svega - informacija, proizvoda, iskustava - oslobađa nas sklonosti posjedovanju ili konzumiranju koja nas na kraju ostavlja praznima. Ostati bez usluge ili ponekad izabrati nešto manje udobno ili ugodno pomaže nam da uživamo u jednostavnosti i jača nas protiv padova, kojih ne manjka u ničijem životu. Sprječavanje raspršivanja pažnje tijekom rada omogućuje nam da to učinimo istinskom uslugom i uživamo u rezultatima. Odricanje slobodnog vremena za brigu o bolesnoj osobi ili nekome kome je potrebna pomoć širi naša srca i sprječava ih da otvrdnu; čak nas uči živjeti s vlastitom nesavršenošću i krhkošću.

Također u ovoj logici slobode srca – slobodi djece Božje (usp. Rim 8,21) – upisani su različiti običaji mrtvljenja

tijela i osjetilnosti, koji su kroz vjekove poprimili različite oblike među kršćanima. Poput posta, ove prakse odgovaraju uvjerenju da je također potrebno moliti tijelom, te da je određena borba za reintegraciju različitih sfera naše osobe neizbježna. Dakle, kada se kršćanin zahtjevnije odnosi prema svome tijelu ili svojim osjetilima, ne čini to zato što u njima vidi nešto loše ili sumnjivo, nego zato što uočava sklonost svoga srca da se rasprši na tisuće strana, a prije svega stvarnu cijenu te disperzije: nesposobnost ljubavi. Ili još više, jer osjeća želju, blag i ponizan, pridružiti se Isusu u njegovoj mucu. Sveti Pavao govori o nošenju Gospodinove smrti u našem tijelu, da bismo s njim uskrsnuli (usp. 2 Kor 4,10); i ova vrsta žrtava također se pokorava ovom putovanju, ovom Uskrsu. Istina je da su se ponekad mogla dogoditi pretjerivanja, ali jednako tako su se događala i nerazumijevanja onih koji ne

shvaćaju da je moguće trpjeti, a da Isus živi u nama. Međutim, među onima koji pretjeruju s jedne strane i onima koji se sablažnjuju s druge strane, postoji vedrina, jednostavnost i sloboda duha kojom mnogi kršćani izražavaju, i na ovaj način, svoju ljubav prema Isusu: „Srce, srce! Ti moraš na križ! Srce, moraš na križ!". (12)

Dajte svoj život za svoje prijatelje

„Milosrđe želim, a ne žrtvu”, kaže Bog preko proroka Hošee (Hošea 6,6). Isus preuzima ove riječi u Evanđelju (usp. Mt 9,13), ne da bi poništio praksu posta i mrtvljenja, nego da bi naglasio da svaka žrtva mora biti podređena ljubavi. Sveti Josemaría je to ovako objasnio: „Više volim vrline nego strogoću, kaže Jahve drugim riječima izabranom narodu, koji je zaveden određenim vanjskim formalnostima. — Zbog toga moramo njegovati pokoru i mrtvljenje, kao

istinske uzore ljubavi prema Bogu i bližnjemu.”(13) U tom je smislu govorio da su Bogu najdraža mrtvljenja ona koja drugima čine život ugodnijim. (14) I u tome je ponovio Gospodinove riječi: „Nitko nema veće ljubavi od one da tko život položi za svoje prijatelje" (Iv 15,13).

Spremnost dati život za druge, ako je iskrena, ne treba i ne može čekati izvanredne situacije, jer u samom životu nalazi mnoštvo prilika. Sveti Josemaría naveo je neke: „Ona duhovita primjedba ili dosjetka koja nije izašla iz tvojih usta; onaj ljubazni smiješak za onoga koji ti dosađuje; ona šutnja pred nepravednom optužbom; tvoj dobrotiv razgovor s dosadnima i nametljivima; svakodnevno prelaženje preko ove ili one neugodnosti i nezgodne sitnice osoba koje s tobom žive... To je, zajedno s

ustrajnošću, solidno unutarnje
mrtvljenje“. (15)

U tim, i u mnogim drugim
situacijama, pogled kršćanina, poput
Isusova, nije usmjeren na vlastitu
patnju, nego na dobro koje križ čini
ljubaznom stvarnošću. „Žrtva, žrtva!
– Istina da slijediti Isusa Krista – to je
On rekao – znači nositi Križ. Ali mi
nije drago slušati da duše koje vole
Gospodina toliko govore o križevima
i odricanjima: jer kad je tu Ljubav,
žrtva je ugodna – iako stoji napora –
a križ je sveti Križ. – Duša koja zna
ljubiti i tako se darivati, puni se
radošću i mirom. Dakle, zašto
inzistirati na “žrtvi”, kao da se traži
utjeha, ako te Kristov Križ – koji je
tvoj život – čini sretnim?” (16)

Sveti Josemaría naglašava pozitivnu
vrijednost žrtve podnesene iz ljubavi,
ističući je čak kao izvor mira i
radosti. I, upravo iz tog razloga, on
čvrsto odbacuje "bolne" ili

"viktimističke" načine shvaćanja žrtve.(17) Ponekad ima onih koji inzistiraju na sastavnici odricanja koja slijedi od Gospodina, kao da traže pogled utjehe, a zaboravljajući da je odricanje samo izvor života zbog sjedinjenja s Isusovim križem. U tim slučajevima pozornost se stavlja na doživljenu bol, na vlastiti duhovni napor. Ali kršćanska žrtva nema za cilj dokazati herojsku sposobnost podnošenja patnje, nego radije oblikovati u nama srce poput Kristova, probodeno srce, "potpuno otvoreno" (18).

Isus svoju smrt nije objasnio kao dosljednost nekim načelima ili kao iskaz svog duhovnog otpora, već kao dar za određene ljude: "moje se tijelo predaje za vas" (Lk 22,19). Sva njegova pažnja usmjerena je prema nama, a ne prema sebi. Stoga, kad bismo cilj svoga mrtvljenja sveli na vlastitu patnju, ne bismo samo razvili negativnu i tužnu duhovnost, koja

nema nikakve veze s Evanđeljem, nego prije svega određeni duhovni ponos koji bi naše žrtve mogao učiniti jalovim. Potrebno je gledati mnogo dalje: shvatiti žrtvu kao golemo *da* Bogu i drugima, kao veliko *da* životu.

Velika je udaljenost između onih koji svoj cilj usredotočuju na patnju i onih koji svoj cilj usredotočuju na ljubav, iako ljubav može boljeti. Stoga bi se Isusov poziv da uzme svoj križ mogao shvatiti ovako: volite i ako boli – jer ponekad će boljeti – i vjerujte u uskrsnuće; tražite iznad svega kraljevstvo Božje i njegovu pravdu (usp. Mt 6,33), a sve prepustite u ruke Očeve (usp. Lk 23,46). To je raspoloženje Kristova srca i srca njegova naroda: osvjetliti mračni svijet radošću ukorijenjenom u križu(19); koračaj kroz život s „križem na leđima, s osmijehom na usnama, sa svjetlom u duši" (20).

(1) Već je prorok Izaija, riječima koje impresioniraju na prijelazu stoljeća, nagovijestio onu milost koja će proizaći iz križa i uskrsnuća i koja će zahvatiti sve one koji prihvate taj put: „Žrtvuje li život svoj za naknadnicu, vidjet će potomstvo, produžit' sebi dane i Jahvina će se volja po njemu ispuniti. Zbog patnje duše svoje vidjet će svjetlost i nasititi se spoznajom njezinom. Sluga moj pravedni opravdat će mnoge i krivicu njihovu na sebe uzeti. Zato ću mu mnoštvo dati u baštinu i s mogućnicima plijen će dijeliti, jer sâm se ponudio na smrt i među zlikovce bio ubrojen, da grijehe mnogih ponese na sebi i da se zauzme za zločince.” (Iz 53,10-12).

(2) Usp. Rim 8,7-9: Težnja tijela je Božji neprijatelj, budući da se ne pokorava – i ne može čak – Božjem Zakonu. Oni koji žive po tijelu ne mogu ugoditi Bogu. Sada ne živite po tijelu, nego po Duhu, ako doista Duh Božji prebiva u vama.

(3) U tom smislu sveti Pavao govori o poštivanju tijela, tvrdeći da je ono "ud Kristov" i "hram Duha Svetoga" (1 Kor 6,15-19); „Nitko nikada ne mrzi svoje tijelo, nego ga hrani i brine za njega, kao Krist Crkvu” (Ef 5,29).

(4) Usp. Si 14,11.14: «Sine, koliko god možeš, čini dobro za sebe (...). "Ne uskratite sebi sretan dan i ne propustite nijednu porciju dobre želje."

(5) Franjo, Poruka za korizmu, 2019.

(6) Sveti Josemaría, Put, br. 231.

(7) Sveta Terezija od Isusa, Pjesme, br. 30, u Cjelovita djela, Knjižnica kršćanskih autora, Madrid, 2012.

(8) Papa Franjo, Enc. Lumen Fidei, br. 13.

(9) Ibidem

(10) Sveti Josemaría, Prijatelji Božji, br. 84.

(11) F. Ocáriz, Pastoralno pismo, 9-I-2018, br. 6.

(12) Sveti Josemaría, Križni put, 5. postaja.

(13) Sveti Josemaría, Brazda, br. 992.

(14) Usp. npr. Brazda, br. 991; Kovačnica, br. 150.

(15) Put, br. 173.

(16) Brazda, br. 249.

(17) Usp. Put, kritičko-povijesno izdanje, komentar uz br. 175.

(18) J. Ratzinger, Uvod u kršćanstvo, Slijedi me, Salamanca, 2007., str. 189.

(19) Usp. Sveti Josemaría, Susret s Kristom, br. 43; Kovačnica, br. 28.

(20) Križni put, 2. postaja, br. 3.

Gonzalo de la Morena – Carlos Ayxelà

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/srce-ce-
vam-se-radovati-krscansko-znacenje-
zrtve-ii/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/srce-cevam-se-radovati-krscansko-znacenje-zrtve-ii/) (7.08.2025.)